Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Jose Zalduegi Uriarte

Zaldibar, Bizkaia (1933)

Juan Lasuen eta Jose Zalduegi

Aurkibidea

Biografia

Juan Lasuen eta Jose Zalduegi

Zaldibarren jaio zen Zalduegi izeneko baserrian. Aita zen jaiotetxekoa eta ama Mallabikoa. Baserriko semea izan da Jose, bertan lan asko egindakoa. Hala ere, ehizarako zaletasun handia eduki zuen gaztetan. Juan Lasuen lagunarekin batera egin genion elkarrizketa eta baserriko kontuak kontatu zizkiguten; hala nola, ehizaren ingurukoak, gaztezaroko jolasak, gerrako kontuak eta jaietako ohiturak, besteak beste. Argazkian eskerreko aldean agertzen dena da Jose.

Zintak

ZAL-013

- **Proiektua**: Zaldibarko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxazarra, Ainhoa
- **Data**: 2013-05-29
- **Iraupena**: 76 min

- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Etxazarra, Ainhoa

ZAL-021

- **Proiektua**: Zaldibarko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Etxazarra, Ainhoa
- **Data**: 2013-05-29
- **Iraupena**: 54 min
- **Euskarria**: Bideo digitala

Pasarteak

1. Baserriaren jabetza

- **Erref**: ZAL-013/002
- **Iraupena**: 0:02:43. **Hasi**: 00:02:57. **Bukatu**: 00:05:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
Joseren baserria beti izan da eurena, baina aititak erditik zatitu behar izan zuen dotea emateko. Juanen familiak, ostera, baserria galdu egin zuen eskriturak erre eta haserrea eduki zutelako aitaren lehengusuarekin.

2. Herrian lana armagintzan eta torlojugintzan

- **Erref**: ZAL-013/003
- **Iraupena**: 0:01:43. **Hasi**: 00:05:40. **Bukatu**: 00:07:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Bizkaiko lantegiak » Durangaldeko lantegiak

Laburpena:
Juanen aitak zerratokian egiten zuen lan. Orduan errez topatzen zuten lana herrian, armagintzan eta torlojugintzan esaterako. Euren ume sasoian hasi ziren enpresak Zaldibarren. Eibarren ere ibili izan da Juan armagintzan lanean.

Transkripzioa
-Jose: Baiñe, aittek beti eingo joan edo /ero/... ordutik gehixa kalien eingo joan biherra?
-Juan: Bai, bai. Ya eurretik ya...
-Jose: Lantokixe atrapetan ba orduen... fasillau eguen.
-Juan: Zerran, zerran.
-Jose: Hemen... hemen enpresa banekie zabaltzen hasitte... eskopeta ta bueno, hemen tornillerixa ta zabaltzen hasi zien, hau [Plentxiak] eitten zittun [...] ta jentie kolokau eitten zan. Gu mutikuek giñenien.
-Elkarrizketatzailea: Orduen hasi ziren apur bet fabrikak eta?
-Biek: Bai, bai.
-Elkarrizketatzailea: Ta baserriko jentea joaten zan fabriketara?

-Juan: Bai. Bata ta bestie ta… txikixek zera…
-Jose: Enpresa txikixek asko izen zien ordun.
-Elkarrizketatzailea: Ta zuek zenbet urte edo?
-Juan: Nik orduen e… hamalau, hamalau urte nekezan. Honek ba…
-Jose: Nik hamazazpi edo, hamazazpi.
-Juan: Ni eskolatik urten ta ba… ta amak edo: juen hadi taillerrera! [Arnara] ta eskupetan ikesten liman… gero urtebete bat edo in nabezan hor ta gero Eibarrera [Eibarra].
-Elkarrizketatzailea: Zetan hara?
-Juan: Ikesten eskupetie. Eskopetak eitten.
-Elkarrizketatzailea: A bai e?
-Jose: Hau, eskopetan ona zan hau, ona ixen da.
-Elkarrizketatzailea: Eta horretan ein dozu behar gero?
-Juan: Beti, denpora guztien, ya jubilau arte eskopetan, eitten.
-Elkarrizketatzailea: Hemen? Zaldibarren edo?
-Juan: Zaldibarren [Zaldiberren] be eitten nuen ta gero…. Lehengo "ocheinta y tres" edo horrexegaittik hona ba… zerrau in zan teillerra ta gero geuk ipiñi genduen beste teiller txiki bat […] Eibarren [Eiberren]. [SAL] holan zera… soziedadie.

3. Balio handiko eskopetak Eibarren

- **Erref**: ZAL-013/004
- **Iraupena**: 0:01:24. **Hasi**: 00:07:23. **Bukatu**: 00:08:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:
Ehizarako eskopetak egiten zituzten Juanen lantokian. Burdina eta egurra ziren orduan erabiltzen zituzten materialak. Eskopeta onak egiten zituzten, balio handikoak, inoiz Printzeari oparitzeko ere bai.

4. Salamancara eperretan eta usotan

- **Erref**: ZAL-013/005
- **Iraupena**: 0:02:49. **Hasi**: 00:08:47. **Bukatu**: 00:11:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
Hiru-lau baserritar batzen ziren ehizan joateko. Salamancara joaten ziren eperretan eta usotan. Eibartik ere jende asko joaten zen. Orduan merkeagoa zen ehizan ibiltzea.

5. Ehiza-barrutiak

- **Erref**: ZAL-013/006
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:11:36. **Bukatu**: 00:12:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
Ehiza-barrutiak egoten dira ehiztarientzat, baina dirua eduki behar da horietarako. Hala ere, lehen merkeagoak ziren eta ehiza elkarteek hartzen zituzten.

6. Ehiza-txakurrak

- **Erref**: ZAL-013/009
- **Iraupena**: 0:02:36. **Hasi**: 00:13:30. **Bukatu**: 00:16:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza

Laburpena:
Biek eduki izan dute txakurra ehizarako. Juanek, esaterako, 'txinbero' esaten dioten horietako bat eduki zuen. Hala ere, onenak pixka bat handiagoak direnak izaten dira. Orain diru asko gastatu behar da ehizan, dirudunak ibiltzen dira.

7. Hegaberak, kalandriak eta birigarroak gutxitu eta zozoa ugaritu

- **Erref**: ZAL-013/011
- **Iraupena**: 0:02:50. **Hasi**: 00:18:39. **Bukatu**: 00:21:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Fauna » Hegaztiak

Laburpena:
Orain ez dago labrantzarik eta horregatik ez da hegaberarik ikusten. Kalandriarik ere ez da jada ikusten inguruan. Udagoienean eta Aste Santuan mordoa pasatzen ziren lehen. Zozoa, ostera, ugaritu egin da, baina birigarroa gutxitu.

8. Elaia sakratua zen eta kukuak dirua zekarren

- **Erref**: ZAL-013/012
- **Iraupena**: 0:04:26. **Hasi**: 00:21:29. **Bukatu**: 00:25:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Fauna » Hegaztiak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak

Laburpena:
Elaia sakratua zela esaten zuen, erlijio sineskerak zirela eta. Kukua dela eta, ostera, lehenengoz bere kantua entzuten denean aldean dirua eduki behar dela esaten zuten.

9. Mutikotan txori-habiak topatzen

- **Erref**: ZAL-013/013
- **Iraupena**: 0:03:33. **Hasi**: 00:25:55. **Bukatu**: 00:29:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Natura » Fauna » Hegaztiak

Laburpena:
Mutikotan txori-habiak topatzen ibiltzen ziren. Behin, okilaren kumeak hartu eta Juanen amak prestatu zituen. Juanek ezin izan zituen jan, inurri zaporea zuten eta.

10. Mutikotan harrika Goierrikoak Gatzagakoen kontra

- **Erref**: ZAL-013/014
- **Iraupena**: 0:02:14. **Hasi**: 00:29:28. **Bukatu**: 00:31:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Garizuman txirinkilan egiten zuten mutikoek, zeinek urrunago bota makila. Bestelako egunetan gerrak egiten zituzten, Goierri Gatzagaren kontra, harrika. Behin, harrikada jaso zuen Josek buruan.

11. Pilotan ortozik eta etxeko pilotekin

- **Erref**: ZAL-013/015
- **Iraupena**: 0:02:19. **Hasi**: 00:31:42. **Bukatu**: 00:34:01
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola

Laburpena:
Batzuetan ortozik egiten zuten mutikoek pilotan, abarketak ez apurtzeko. Pilotak ere mutikoek eurek egiten zituzten jertse zaharrekin. Futbolean ibiltzeko, ostera, harriekin markatzen zituzten porteriak.

12. Abadea gogorra

- **Erref**: ZAL-013/016
- **Iraupena**: 0:03:21. **Hasi**: 00:34:01. **Bukatu**: 00:37:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:
Domeka arratsaldeetan dotrinara joan behar izaten zuten eta astean bitan

abadea joaten zitzaien eskolara. Don Bruno abadea gogorra zen mutikoekin, domekan mezara ez joatearren gogor egiten zien.

13. Euskararen kontrako maisua

- **Erref**: ZAL-013/017
- **Iraupena**: 0:01:56. **Hasi**: 00:37:22. **Bukatu**: 00:39:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Maisu ona izan zen Don Victor, baina txarrak ere eduki izan dituzte. Batek, esaterako, txapa bat jartzen zion euskaraz egiten zuenari. Sarritan, urtean maisu bat baino gehiago edukitzen zuten.

14. Eskolako finenak Eibarko Armagintza Eskolara

- **Erref**: ZAL-013/020
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:41:49. **Bukatu**: 00:43:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Liburu bakarra erabiltzen zuten eskolan, arbela, arkatza eta luma. Eskolako mutilik finenak Eibarko Armagintza Eskolan hasi ziren gero. Bartzelonara joan behar izaten zuten azterketak pasatzera.

15. Kotxeak ordu beterik behin

- **Erref**: ZAL-013/023
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:49:25. **Bukatu**: 00:50:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak

Laburpena:
Lehen kotxe gutxi ikusten zen. Futbol partidu osoak jokatzen zituzten bidean, ordu beterik behin-edo pasatzen zen kotxeren bat eta.

Transkripzioa
-Jose: Oin hirurogeta… hirurogeta hamar urte, oin hirurogeta hamar urte edo /ero/ holakue, hirurogeta zortzi edo hamar […] futbolien eitten genduen kamiñuen, harrixek ipiñi erdixen eta. Behin o behin kotxe bat etorten bazan, kendu harrixek eta paseten zan ta, hurrengo ordu erdixen ta ordu betien ta… Partidue jokatzen zan. Honek [Antxon Villa] ta… honek jokatzen… ni fubolien eskasa nintzela ta porteru ipintten nindduen.
-Juan: Gero mutikuek jun giñazen baten, hemen […] eitten giñazen eta Ermure, […] emon oskuen palize bat Ermuen… kanpo-fubolien ta. Gure

erropak eta…
-Elkarrizketatzailea: Euki zenduen taldea ala? Futbol taldea?
-Biek: Keba!
-Jose: ez, ez, ez.
-Juan: Hamen, eskolan ba preparaute… bueno.
-Elkarrizketatzailea: Ta Ermura?
-Juan: Bueno, Ermure juen ta…
-Elkarrizketatzailea: Baia hemen ez zan egon kanpo-futbola ezta?
-Juan: Keba.

16. Pilota txapelketak elizpean

- **Erref**: ZAL-013/024
- **Iraupena**: 0:00:54. **Hasi**: 00:50:20. **Bukatu**: 00:51:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Pilota

Laburpena:
Gehienetan elizpean egiten zuten pilotan. Txapelketak ere jokatzen zituzten bertan.

Transkripzioa
-Elkarrizketatzailea: Frontoia?
-Jose: Frontoie bai, librie
-Juan: Librie, gero zerrau eben
-Jose: Gero ein eben /eiben/ barrixe. Ta gero elizpie.
-Juan: Pelotan elizpan eitten zan.
-Elkarrizketatzailea: A bai?
-Jose: Partiduek… kanpeonatue be jokatzen zan hor.
-Elkarrizketatzailea: A bai e?
-Juan: Hor elizpan ondo eitten eben batzuek. Juanito ta
-Jose: Bai, Juanito ta… baitte hau, Garita Pedro onena zoan.
-Juan: Bai, ona.
-Jose: Ona. Baiñe asko daz e? […] ta, onak! Rafael ta, onak asko daz hor. Bankupien sartu ezkeo ba pelotie gatxa da atatzie. Baiñe hor pelotan eitten zan… bueno! Honek Marzelo Txopenak ta Gregorio Zapaterue ta… horrek pelotan be […] horrek neusixek, horrek gizonak beiñe… urtiekin. Baiñe izerdialdixe atatzen eben hor.
-Juan: Gu mutikotxuek, gu begire. Mutikuek… Bai, bueno, gu mutikuek ta harek berrogetaka urtiekin e?
-Elkarrizketatzailea: Eleizpean?
-Jose: Bai.

17. Bolo txapelketak

- **Erref**: ZAL-013/025
- **Iraupena**: 0:02:50. **Hasi**: 00:51:14. **Bukatu**: 00:54:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:
Beti egon izan da bolatokia herrian, tren-geltokian esaterako. Helburua boloa zuzen jaurtitzea zen amaieran zeuden hiru txirloak botatzeko. Jaietan txapelketak egiten zituzten eta irabazleak saria edukitzen zuen.

18. San Esteban eguneko idi-probak

- **Erref**: ZAL-013/026
- **Iraupena**: 0:06:43. **Hasi**: 00:54:04. **Bukatu**: 01:00:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:
San Esteban egunean idi-probak antolatzen zituzten herrian. Pisu librean egiten ziren eta ordu erdian zeinek gehiago ibili saritzen zuten. Apustuak egiteko zaletasun handia zegoen orduan eta baita beste herri batzuetako probetara joateko ere.

19. Santa Marinako asto probak

- **Erref**: ZAL-013/027
- **Iraupena**: 0:05:27. **Hasi**: 01:00:47. **Bukatu**: 01:06:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kirola » Herri-kirolak

Laburpena:
Urtero egiten dituzte asto-probak Santa Marinan. Astoen harria 500 kilokoa izaten da. Aizkolariak ere ekarri izan dituzte herriko jaietara. Harriak jasotzeko, ostera, Mallabian eduki izan dute zaletasun handiagoa.

20. Ganadu feriak

- **Erref**: ZAL-013/028
- **Iraupena**: 0:01:53. **Hasi**: 01:06:14. **Bukatu**: 01:08:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
San Esteban egun inguruan egiten zuten ganadu feria Zaldibarren. Abadiñon urtean behin antolatzen zuten, baina Begoñako feriara joateko ohitura gehiago zuten. Hilean baten Elgoibarren egiten da oraindik ere.

21. Jeneroen kontrola Olarreagan

- **Erref**: ZAL-013/029
- **Iraupena**: 0:00:43. **Hasi**: 01:08:07. **Bukatu**: 01:08:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)

Laburpena:
Mutiko zirenean, probintzia batetik bestera zein jenero pasatzen zuten kontrolatzen zuten Olarreagan.

22. Tratanteek ospe txarra

- **Erref**: ZAL-013/033
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 01:14:00. **Bukatu**: 01:16:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Tratanteek ospe txarra edukitzen zuten. Tratua egin ostean, tabernara joaten ziren baserritarrak eta egindako tratuaren inguruan ibiltzen ziren berbaz. Sarri ikusten zuten tratanteek ez zituztela tratu garbiak egiten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-09

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com